

**Kauhavan lukion
toiminnallinen tasa-arvo- ja
yhtenäisyysuussuunnitelma
lukuvuodelle 2025–2026**

Tasa-arvotyöryhmä:

Kirsi Koivumäki
Hanna Lahdenperä
Henna Teikari
Juha Tuira
Toni Uusimäki

Sisältö

Johdanto

1. Lainsäädäntö
 - 1.1 Tasa-arvolaki
 - 1.2 Yhdenvertaisuuslaki
2. Lukion henkilöstö ja opiskelijamäärät sukupuolittain
3. Arvot ja toimintakulttuuri tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden tukena
4. Tasa-arvotilanteen kartoitus ja lähtökohdat
5. Sukupuolten tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen liittyvät kehityskohteet
6. Tiedottaminen
7. Toimenpiteet, seuranta ja arviointi

Johdanto

Tämä on Kauhavan lukion tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma. Se on laadittu vastaamaan voimassaolevaa lainsäädäntöä naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetun lain muuttamisesta (1329/2014) sekä yhdenvertaisuuslain (1325/2014) mukaisesti.

Oppilaitoksen tulee vuosittain tai vähintään kerran kolmessa vuodessa laatia tasa-arvosuunnitelma. Se laaditaan aina yhteistyössä koulun henkilöstön ja opiskelijoiden kanssa. Suunnitelman teosta vastasi tasa-arvotyöryhmä, johon kuuluu lukion opettajakunnasta neljä naista ja kaksi miestä. Lukion opiskelijakuntaa on kuultu kokonaisuudessaan uuden opetussuunnitelman arvoperustaa ja tasa-arvokirjauksia laadittaessa, ja opiskelijakunnan hallitusta tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmaa päivitettäessä. Työryhmän koollekutsujana on rehtori.

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma laadittiin alun perin nuorten lukiokoulutuksen 1.8.2016 käyttöönotettavaa opetussuunnitelmaa ajatellen. Tähän saakka Kauhavan lukion henkilöstön tasa-arvotyö on pohjautunut Kauhavan kaupungin yhdenvertaisuussuunnitelmaan (hyväksytty kaupunginvaltuustossa 19.12.2012) ja henkilöstöstrategian (hyväksytty kaupunginvaltuustossa 25.11.2013). Kauhavan kasvatus- ja opetuslautakunta hyväksyi puolestaan lukion opiskelijoiden päivitetyn tasa-arvosuunnitelman kokouksessaan 5.10.2015.

Päivitettävän tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman hyväksyy Kauhavan kasvatus- ja opetuslautakunta, kun suunnitelmassa on kuultu lukion tasa-arvotyöryhmää ja opiskelijakunnan hallituksen edustajia.

1. Lainsäädäntö

1.1 Tasa-arvolaki

Tasa-arvolain tarkoituksena on estää sukupuoleen perustuva syrjintä ja edistää naisten ja miesten välistä tasa-arvoa sekä tässä tarkoituksessa parantaa naisten asemaa erityisesti työelämässä. Lain tarkoituksena on myös estää sukupuoli-identiteettiin tai sukupuolen ilmaisuun perustuva syrjintä.

Velvollisuus tasa-arvon toteuttamiseen oppilaitoksissa perustuu 1.1.1987 voimaan astuneeseen tasa-arvosta annettuun tasa-arvolakiin (609/1986) sekä sen muutoksiin (232/2005), joiden yhteydessä lisättiin säännöksen oppilaitosten tasa-

arvosuunnittelusta lukioiden osalta. Vuoden 2014 lopussa vahvistettujen perusopetuksen valtakunnallisten perusteiden mukaan ”Tasa-arvon tavoite ja laaja yhdenvertaisuusperiaate ohjaavat perusopetuksen kehittämistä. Opetus edistää osaltaan taloudellista, sosiaalista, alueellista sukupuolten tasa-arvoa.” Näin tasa-arvolakiin lisättiin (1329/2014) 5a§ ja 6c§, jotka tulivat koskemaan kaikkia koulumuotoja.

Tasa-arvolain 5a§ mukaan oppilaitosten on laadittava vuosittain yhteistyössä henkilöstön ja oppilaiden tai opiskelijoiden edustajien kanssa oppilaitoksen toiminnan kehittämiseen tähtäävä tasa-arvosuunnitelma.

Tasa-arvolain 6c§ tarkoituksena on estää sukupuoli-identiteettiin tai sukupuolen ilmaisuun perustuva syrjintää tavoitteellisesti ja suunnitelmallisesti.

Tasa-arvolaki edellyttää, että tasa-arvosuunnitelma sisältää kartoituksen oppilaitoksen tasa-arvotilanteesta, toimenpiteet tasa-arvon edistämiseksi sekä arvion aikaisempaan tasa-arvosuunnitelmaan sisältyneiden toimenpiteiden toteuttamisesta ja tuloksista. Kartoituksessa tulee kiinnittää erityistä huomiota tasa-arvon toteutumiseen oppilas- ja opiskelijavalinnoissa, opetuksen järjestämiseen, oppimiseroihin, opintosuoritusten arviointiin sekä seksuaalisen häirinnän ja sukupuoleen perustuvan häirinnän ehkäisemiseen ja poistamiseen.

1.2. Yhdenvertaisuuslaki

Uuden yhdenvertaisuuslain (1325/2014) tarkoituksena on edistää yhdenvertaisuutta ja ehkäistä syrjintää sekä tehostaa syrjinnän kohteeksi joutuneen oikeusturvaa.

Yhdenvertaisuuslaissa kielletään sekä välitön että välillinen syrjintä. Lisäksi tässä laissa tarkoitettua syrjintää ovat häirintä, kohtuullisten mukautusten epääminen sekä ohje tai käsky syrjiä.

Yhdenvertaisuuslaissa kiellettyjä syrjintäperusteita ovat ikä, alkuperä, kansalaisuus, kieli, uskonto, vakaumus, mielipide, poliittinen toiminta, ammattiyhdistystoiminta, perhesuhteet, terveydentila, vammaisuus, seksuaalinen suuntautuminen tai muu henkilön liittyvä syy. Syrjintä on kielletty riippumatta siitä, perustuuko se henkilöä itseään vai jotakuta toista koskevaan tosiseikkaan tai oletukseen.

Syrjintä on välitöntä, jos jotakuta kohdellaan henkilöön liittyvän syyn perusteella epäsuotuisammin kuin jotakuta muuta on kohdeltu, kohdellaan tai kohdeltaisiin vertailukelpoisessa tilanteessa.

Syrjintä on välillistä, jos näennäisesti yhdenvertainen sääntö, peruste tai käytäntö saattaa jonkun muita epäedullisempaan asemaan henkilöön liittyvän syyn perusteella, paitsi jos säännöllä, perusteella tai käytännöllä on hyväksyttävä tavoite ja tavoitteen saavuttamiseksi käytetyt keinot ovat asianmukaisia ja tarpeellisia.

Erilainen kohtelu ei ole syrjintää, jos kohtelu perustuu lakiin ja sillä muutoin on hyväksyttävä tavoite ja keinot tavoitteen saavuttamiseksi ovat oikeasuhtaisia.

Yhdenvertaisuuslaissa häirinnällä tarkoitetaan henkilön ihmisarvoa tarkoituksellisesti tai tosiasiallisesti loukkaava käyttäytymistä, jos se liittyy iän, alkuperän, kansalaisuuden, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, poliittisen toiminnan, ammattiyhdistystoiminnan, perhesuhteiden, terveydentilan, vammaisuuden, seksuaalisen suuntautumisen tai muun henkilöön tarkoitettuun syyhyn. Tämän lisäksi käyttäytymisellä luodaan mainitun syyn vuoksi henkilöä halventava tai nöyryyttävä taikka häntä kohtaan uhkaava, vihamielinen tai hyökkäävä ilmapiiri.

2. Lukion henkilöstö ja opiskelijamäärät sukupuolittain (22.10.2025)

	naisia	miehiä	yhteensä
rehtori		1	1
vararehtori	1		1
opettajia (joista yksi on vararehtori)	13	7	20
muuta henkilöstöä	3		
lukion opiskelijoita	88 (+3)	66	154 (vaihdossa 3)
kahden tutkinnon tekijöitä	1	0	1
opiskelijakunnan hallituksen jäseniä	4	4	8

3. Arvot ja toimintakulttuuri tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden tukena

Kauhavan lukion 1.8.2021 käyttöönotetussa uudessa lukiokoulutuksen opetussuunnitelmassa on määritelty Kauhavan lukion arvoperusta. Lukiokoulutuksessa on keskeistä tietojen ja taitojen oppiminen, mutta arvokyselyssä tärkeimpinä arvoina korostuivat hyvinvointi, tasa-arvo ja oikeudenmukaisuus.

Kauhavan lukion arvoperusta toteutuu lukion toimintakulttuurissa, kaikkien oppiaineiden opetuksessa ja työskentelyn organisoinnissa. Lisäksi arvoja voidaan käsitellä vanhempainilloissa ja opiskelijakunnassa. Toteutumista

arvioidaan lukuvuoden päätteeksi. Arviointitavasta päättävät rehtori ja henkilökunta opiskelijakuntaa kuultuaan.

Kauhavan lukion opiskelijoille, henkilökunnalle ja huoltajille teetettiin uuden opetussuunnitelman valmistelemiseksi arvo- ja toimintakulttuurikysely syksyllä 2020.

Jokaisesta aiheeseen liittyvästä kategoriasta valittiin kolme tärkeintä asiaa.

Kyselyn tulosten perusteella kolme tärkeintä asiaa koulussa olivat tietojen ja taitojen oppimisen (40,4 % vastaajista) lisäksi hyvinvointi (39,0%), tasa-arvo (30,1%) ja oikeudenmukaisuus (29,5%).

Yhteisöllisyyttä koulussa edistivät parhaiten toisten kunnioittaminen (58,2% vastaajista), mahdollisuus vaikuttaa päätöksentekoon (35,6%) ja yhdessä tekeminen (31,5%).

Koulun toimintakulttuurissa toivottiin erityisesti huomioitavan riittävä ohjaus ja tuki (42,5%), turvallisuus (37,0%) ja hyvinvointi (32,9%).

4. Kirjaukset arvoperustaan sekä tasa-arvotilanteen lähtökohdat

Kauhavan lukiossa kaikki kouluyhteisön jäsenet osallistuvat tasa-arvotyöhön. Tasa-arvotyöryhmän kartoituksen perusteella tehtiin LOPS 2021:een kirjaukset, jotka ovat olennaisia myös Kauhavan lukion tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmassa.

Tärkeäksi koettuun hyvinvointiin kuuluvat mm. terveellinen ja turvallinen ympäristö sekä riittävä opiskelun tuki ja ohjaus.

Kauhavan lukio edistää kaikessa toiminnassaan yhdenvertaisuutta ja sukupuolten tasa-arvoa. Yhteisön jäsenet tulevat kuulluiksi, kohdatuiksi ja kohdelluiksi samanarvoisina. Lukiossa kiinnitetään erityistä huomiota tasa-arvon toteutumiseen opiskelijavalinnoissa, opetuksen järjestämisessä, oppimiserojen vähentämisessä, opintosuoritusten arvioinnissa sekä seksuaalisen häirinnän ja sukupuoleen perustuvan häirinnän ehkäisemisessä ja poistamisessa.

Lukiossa *oikeudenmukaisuus* ymmärretään *yhdenvertaisena kohteluna*. Lukiolaiset ohjataan rakentamaan yhteisöllisyyteen omassa arjessaan.

Tasa-arvoryhmä on pohtinut myös tasa-arvosuunnittelun lähtökohtia ja painopistealueita.

Lukion on lain mukaan edistettävä yhdessä koulutuksen järjestäjän (Kauhavan kaupunki) kanssa opiskelijoiden ja työntekijöiden tasa-arvoa. Lukio tukee kaikkien yhdenvertaisia mahdollisuuksia tehdä työtään ja tulla palkituksi siitä. Se kannustaa myös erilaisten ihmisten uravalintaa, rekrytointia ja opiskelijavalintaa, jotta työ- ja opiskeluyhteisöt muodostuisivat mahdollisimman monipuolisiksi, innovatiivisiksi ja suvaitsevaisiksi.

Välitön ja välillinen syrjintä sukupuolen perusteella, seksuaalinen häirintä ja sukupuoleen perustuva häirintä on kielletty Kauhavan lukiossa.

a) Välitön syrjintä

- naisten ja miesten asettaminen eri asemaan sukupuolen perusteella
- eri asemaan asettaminen raskaudesta tai synnytyksestä johtuvasta syystä

b) Välillinen syrjintä

- eri asemaan asettaminen sukupuolen perusteella, jos henkilöt joutuvat epäedulliseen asemaan sen perusteella
- eri asemaan asettaminen vanhemmuuden tai perheeseen liittyvän huoltovelvollisuuden perusteella

c) Seksuaalinen häirintä

- seksuaalinen ei-toivottu käytös, joka voi olla luonteeltaan sanallista, sanatonta tai fyysistä. Sillä loukataan henkilön henkistä tai fyysistä koskemattomuutta luomalla uhkaava, vihamielinen, halventava, nöyryyttävä tai ahdistava ilmapiiri.

d) Sukupuoleen perustuva häirintä

- henkilön sukupuoleen liittyvä ei-toivottu käytös, joka ei ole luonteeltaan seksuaalista. Sillä loukataan henkilön henkistä tai fyysistä koskemattomuutta luomalla uhkaava, vihamielinen, halventava, nöyryyttävä tai ahdistava ilmapiiri.

5. Sukupuolten tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen liittyvät kehityskohteet

Lukion tasa-arvotyöryhmä on alustavasti pohtinut sukupuolten tasa-arvoon liittyviä kehityskohteita ja keinoja (toimenpiteitä) tasa-arvoisuuden ja yhdenvertaisuuden edistämiseksi. Ne on kiteytetty oheiseen taulukkoon.

Kohde	Tavoite	Keino
Ainevalinnat	Sukupuolella ei ole vaikutusta valintoihin.	Opettajat kannustavat sukupuolesta riippumatta kaikkia oman aineensa opiskeluun.
Opinto-ohjaus	Jatko-opintoihin ja ammatinvalintaan ohjataan sukupuolineutraalisti.	Tyttöjä ja poikia kannustetaan myös toisen sukupuolen suosimille aloille.
Opintosuoritusten arviointi	Opiskelijan sukupuoli ei vaikuta arviointiin.	Opettajat ovat tietoisia mahdollisista tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusongelmista arvioinnissa ja tunnistavat ne omassa toiminnassaan.
Opiskelijoiden käsitykset tasa-arvoisuudesta ja yhdenvertaisuudesta	Opiskelijoilla on hyvät tiedot sukupuolten tasa-arvosta ja yhdenvertaisuudesta	Tasa-arvotemoja sekä tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen liittyviä materiaaleja lisätään opetukseen.
Tasa-arvoisuus ja yhdenvertaisuus opiskelijakunnan toiminnassa	Opiskelijakuntatoiminta edistää tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta.	Opiskelijakunta toteuttaa tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistäviä projekteja.
Häirintä ja kiusaaminen	Häirintää ja kiusaamista ei esiinny.	Häirintä- ja kiusaamistapaukset selvitetään ja ryhdytään heti toimenpiteisiin. Tilannetta seurataan pidemmällä aikavälillä.
Tasa-arvoinen ja yhdenvertainen oppilaitos	Tasa-arvo otetaan huomioon oppimisessa ja kaikessa muussa toiminnassa.	Opettajat tunnistavat mahdolliset tasa-arvo-ongelmat opetuksessa.
Tasa-arvon toteutuminen opiskelijavalinnoissa	Sukupuoli ei ole opiskelijavalinnassa vaikuttava tekijä.	Opiskelijavalinnassa noudatetaan lukiolakia sekä opetus- ja kulttuuriministeriön asetusta opiskelijaksi ottamisen perusteista lukiokoulutuksessa. Opiskelijat valitaan yhteishaussa peruskoulun päättötodistuksen lukuaineiden keskiarvon osoittamassa järjestyksessä.

6. Tiedottaminen

Hyväksytystä tasa-arvosuunnitelmasta ja koulun tasa-arvotyön hyvistä käytännöistä tiedotetaan henkilöstölle, opiskelijoille ja heidän huoltajilleen suunnitelman hyväksymisen jälkeen. Tiedottamisen kanavana käytetään Wilma-järjestelmän ja lukion kotisivujen ohella koulun yhteisiä kokouksia, tilaisuuksia tai vanhempainiltoja.

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman pääkohdista mainitaan opiskelijoille jaettavassa lukuvuositedotteessa. Suunnitelma löytyy koulun kotisivujen ohella opettajien perehdytyskansiosta. Valitut toimenpiteet tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämiseksi kirjataan lukion lukuvuosisuunnitelmaan.

7. Toimenpiteet, seuranta ja arviointi

Uutta tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmaa noudatetaan sen jälkeen koulutus- ja opetuslautakunta on hyväksynyt sen lukion opetussuunnitelman vahvistamisen tai päivittämisen yhteydessä.

Laaja tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuskysely toteutetaan seuraavan kerran lokakuussa 2026, jonka jälkeen nykyisen suunnitelman painopistealueita mahdollisesti täsmennetään. Kysely uusitaan sen jälkeen kolmen vuoden välein, jolloin jokainen lukiolainen pääsee vastaamaan siihen ainakin kerran kouluaikana.

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma päivitetään aina tarvittaessa. Uuden version sisältö käydään läpi henkilöstön, opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa kanssa.

Käsittely:

Lukion lops- ja arviointiryhmä 29.4.2016

Kauhavan lukion opettajainkokous 12.5.2016

Kauhavan lukion opiskelijakunnan hallitus 12.5.2016

Hyväksytty alun perin Kauhavan kasvatus- ja opetuslautakunnassa 29.6.2016

Uusi opetussuunnitelma arvoperusta- ja tasa-arvokirjauksineen hyväksytty kasvatus- ja opetuslautakunnassa 15.6.2021

Kauhavan lukion opiskelijakunnan hallitus 22.10.2025.

Rehtori täydentänyt henkilöstön ja opiskelijoiden määrät 20.10.2025. Suunnitelman sisältö muuten ennallaan.